

Nieodpłatna Pomoc Prawna i Mediacja w Każdym Powiecie

Zdarza się, że niektóre sytuacje życiowe zmuszają nas do poszukiwania pomocy prawnika. Korzystanie z porady prawnej w zajmujących się takimi usługami kancelariach jest płatne. Gdzie można szukać zatem nieodpłatnej pomocy prawnej w lokalnym środowisku? Na mocy ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej z dnia 5 sierpnia 2015 r. osoby znajdujące się w sytuacji życiowej uniemożliwiającej im skorzystanie z usług adwokata lub radcy prawnego mogą skorzystać z nieodpłatnej pomocy prawnej. Na terenie każdego powiatu działa co najmniej jeden punkt pomocy prawnej, w którym bez ponoszenia przez zainteresowanego kosztów, porady prawnej udzielają adwokaci i radcowie prawni (a także, w wyjątkowych wypadkach aplikanci adwokaccy lub radcowscy, czyli osoby posiadające tytuł magistra prawa będące w okresie 36-miesięcznego szkolenia przygotowującego do praktycznego wykonywania zawodu adwokata lub radcy prawnego działający na podstawie upoważnienia).

Nieodpłatna pomoc prawna świadczona w wyznaczonych w powiecie punktach pomocy polega na poinformowaniu osoby uprawnionej o obowiązującym stanie prawnym, przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach, a także na wskazaniu sposobu rozwiązania problemu prawnego. W ramach nieodpłatnej pomocy prawnej adwokat lub radca prawny pomoże także w napisaniu projektu pisma w sprawach objętych poradą.

Adwokaci i radcowie prawni w ramach nieodpłatnej porady udzielą uprawnionemu pomocy prawnej w sprawach z zakresu prawa pracy, prawa administracyjnego, prawa cywilnego (np. spraw o zapłatę lub pomoc w sprawach spadkowych), prawa karnego, prawa ubezpieczeń społecznych, prawa rodzinnego oraz prawa podatkowego. Nieodpłatna pomoc prawna świadczona w powiatowych punktach nie obejmuje jednak spraw podatkowych związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, spraw z zakresu prawa celnego, dewizowego i handlowego ani też spraw związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej (z wyjątkiem przygotowania do rozpoczęcia tej działalności).

Ważną informacją jest również, że z nieodpłatnej pomocy prawnej uprawniony skorzystać może wyłącznie do momentu wszczęcia postępowania przez sąd, sąd administracyjny lub organy ścigania. Po wszczęciu postępowania sądowego lub postępowania przygotowawczego w sprawach karnych, osoba, która nie jest zdolna do poniesienia kosztów obrony lub pomocy prawnej bez uszczerbku koniecznego utrzymania siebie może ubiegać się o zwolnienie od kosztów sądowych w całości lub w części, albo też o pomoc pełnomocnika lub obrońcy udzielaną z urzędu. Wobec tego, nieodpłatna pomoc prawna po wszczęciu postępowania sądowego lub postępowania przygotowawczego obejmować będzie wyłącznie pomoc w sporządzeniu projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub ustanowienie

pełnomocnika z urzędu w postępowaniu sądowym, obrońcy w sprawach karnych, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego w postępowaniu sądowo-administracyjnym.

Z nieodpłatnej pomocy prawnej skorzystać może każda osoba, która wypełni oświadczenie, że nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej. Oświadczenie to, zainteresowany składa osobie udzielającej porady. Osoba otrzymująca pomoc prawną nie musi się obawiać, iż treść jej oświadczenia zostanie jakkolwiek upubliczniona, oświadczenia przechowuje się bowiem w warunkach uniemożliwiających dostęp do nich osobom trzecim. Co istotne, adwokat oraz radca prawny, jak też aplikanci przez nich upoważnieni objęci są tajemnicą zawodową, a zatem wszelkie dane, fakty oraz dokumenty, jakie osoba korzystająca z pomocy prawnej ujawni przed udzielającym porady objęte są chronioną tajemnicą zawodową i nie zostaną nikomu ujawnione.

Przed zgłoszeniem się do punktu nieodpłatnej pomocy prawnej w celu przyspieszenia procesu udzielenia pomocy oraz zagwarantowaniu sobie, że udzielona pomoc będzie prawidłowa oraz kompleksowa, uprawniony powinien zgromadzić wszelkie dokumenty, które jego zdaniem dotyczą lub mogą dotyczyć problemu prawnego, z którym zgłasza się do adwokata lub radcy prawnego. Pomoc prawna udzielana jest zgodnie z kolejnością zgłoszeń do punktu, zatem należy liczyć się z tym, że czas uzyskania porady będzie uzależniony od tego, ilu chętnych aktualnie oczekuje na udzielenie porady. Adwokaci i radcowie prawni dokładają starań, aby pomoc była udzielona szybko i wypracowują taki system pracy, który umożliwia jak najszybszą i kompletną poradę. Czas oczekiwania na udzielenie porady należy wziąć pod uwagę szczególnie, jeżeli przedmiotem porady ma być sprawa, w której organ lub druga strona sporu wyznaczyła termin na realizację zobowiązania lub odpowiedzi.

Od 1 stycznia 2020 r. nieodpłatna pomoc świadczona w punktach pomocy uzupełniona została także o nieodpłatną mediację. Mediacja polega na poddaniu się dobrowolnemu i poufnemu procesowi prowadzonemu przez bezstronną wykwalifikowaną osobę (mediatora), który to proces ma na celu pomóc w pozasądowym rozwiązaniu wynikłego między stronami konfliktu. Z mediacji w pierwszej kolejności skorzystać powinni w szczególności skonfliktowani małżonkowie, którzy noszą się z zamiarem rozvodu oraz skonfliktowani o sprawowanie opieki nad dziećmi rodzice żyjący w rozłączeniu.

Informację o tym, gdzie w najbliższym sąsiedztwie znajduje się punkt nieodpłatnej pomocy prawnej, poradnictwa obywatelskiego i nieodpłatnej mediacji znaleźć można w starostwie powiatowym, urzędzie gminy lub urzędzie miasta, ale także na stronie internetowej darmowapomocprawna.ms.gov.pl.

Kinga Woźniak, Anita Błachut, Paweł J. Pawlica